

بیرهوهری قاره‌مانی کورد "شیخ مه‌حموود"

نووسینی: هه‌سه‌نی قزنجی

ئاماده‌کردنی: فارووق فه‌ره‌اد

پیشکەش بە دۆستێکی زۆر خوشەویست:

سالی ۲۰۲۴ کتیی "هەلۆهەدای ئازادی"، بەشێک لە نووسین و ورگێردراوەکانی مامۆستا "حەسەنی قزڵجی" م چاپ کرد و لە ولاتی سوئید و پۆژەهلاتی کوردستان بلایو بۆوه. بەداخهوه ئەو کات ئەم بابەتەم وەدەست نەهێنابوو کە ئەوێش تیکەلای کتیی "هەلۆهەدای ئازادی" بکەم.

دۆستێکی زۆر بەرێز و هیژا، زۆری زەحمەت لە گەل کتیی "هەلۆهەدای ئازادی" کیشا، تا بلی پێوهی ماندوو بوو، زۆر کاتی ژیانی خۆی بەو کتیبە تەرخان کرد، من قەت ناتوانم چاکەهی ئەو بەرێزە و زەحمەتەکانی فەرماوش کەم.

دیسان لێرەوه زۆر زۆر سپاس دەکەم بۆ هەموو زەحمەت و یارمەتەکانی کە بۆ منی کیشاوه. و ئەو بابەتە بەنرخەیی مامۆستا "حەسەنی قزڵجی" پیشکەش بە ئەو دۆستە هیژایە.

سپاس بۆ پایان بۆ یارمەتی سیمین ئیفتیخاری

فارووق فەرهاد

۲۰۲۵/۱/۳۰

وتاری ژیرهوه سپتامبری سالی ۱۹۶۶ به قهلهمی زانا و نووسه‌ری هیژای کورد
کاک "حه‌سه‌نی قزلبجی" له رۆژنامه‌ی کوردستان دا ب‌لاو کراوه‌ته‌وه.
سه‌رچاوه: رۆژنامه‌ی سه‌رده‌می نوێ سالی یه‌که‌م، ژماره ۹ ر‌ه‌زبه‌ری ۱۳۶۵
ئوکتوبری ۱۹۸۶
[به‌داخه‌وه له رۆژنامه‌ی سه‌رده‌می نوێ دا، به‌س سالی رۆژنامه‌ی کوردستان
نووسراوه و ژماره‌ی رۆژنامه‌که نه‌نووسراوه.]

بیرهوه‌ری قاره‌مانی کورد "شیخ مه‌حموود"

پیاوان به سه‌نگ و تهرزووی کار و کرده‌وه‌یان هه‌لده‌کێشن. تا کار و کرده‌وه‌یان قورستر و به‌نرختر بێ ئەوانیش گه‌وره‌تر و مه‌زنترن. نه‌ک ته‌نیا چیا به‌رزه‌کان و ده‌شت و دۆله ئال و واته‌کانی کوردستان، ته‌نانه‌ت دورگه‌کانی ئەندامانی هیندۆستانی شاهیدی ده‌ده‌ن که گه‌لی کورد له‌ رۆژه‌لاتی ناوه‌راستدا هه‌وه‌لێن گه‌لیک بووه که دوا‌ی شه‌ری هه‌وه‌لی جیهانی دژی ئیستعماری ئینگلیس ده‌ستی دا شۆرشی چه‌کدارانه‌.

شیخ مه‌حموود قاره‌مانی مه‌زنی ئەو گه‌له‌ش له‌ کاتیکدا که ئینگلیسه‌کان تاقه‌ ده‌سه‌لاتداری رۆژه‌لاتی ناوه‌راست بوون، تاج و ته‌ختیان ده‌به‌خشی و ده‌ستاند، له‌ به‌رامبه‌ریان دا وێستا و بۆ هه‌وه‌لێن جار له‌و ناوچه‌یه‌دا ئالای شۆرشی پیرۆزی له‌ دژیان هه‌ل کرد.

پێویسته با زۆر به‌ کورتیش بێ سه‌رنجیکی بنج و بناوان و سه‌رده‌می ئەم شۆرشانه و سه‌نه‌د و به‌لگانه‌ بده‌ین. تا ده‌رکه‌وی که گه‌لی کورد حه‌قی هه‌یه هه‌تا هه‌تایه به‌و شۆرش و راپه‌رینه‌انه‌ شانازی بکا، وه‌ ناوی پیرۆزی سه‌روکی ئەو شۆرشانه‌ پشت به‌ پشت له‌ سه‌ر ته‌ته‌له‌ی دلی نه‌خش بکات.

هه‌ر چه‌ند ئیمپراتۆری کۆنه‌په‌رستی عوسمانی و ئێران به‌ هه‌موو توانایان هه‌ولیان دا که نه‌یه‌لێن گه‌لی کورد ده‌ستی بێته‌وه به‌ر خۆ و داوا‌ی حه‌قی خۆ بکا و کوردستان هه‌روا به‌ به‌شکراوی بمینیتیه‌وه، ده‌وله‌ته‌ ئیستعماریه‌کانیش که ده‌ستیان له‌ کار و باری تورکیا و ئێران دا‌بوو پێش شه‌ری هه‌وه‌لی جیهانی کوردستانیان به‌ پێی په‌یمانی "سایکس پیکۆ" به‌ ناوچه‌ی ده‌سه‌لاتی خۆیان به‌ش کرد، به‌لام به‌ پێچه‌وانه‌ی ئاواتی ئەوان بزوتنه‌وه‌ی رزگاریخوازی گه‌لی کورد له‌ سه‌ره‌تای سه‌ده‌ی بیسته‌مدا به‌ چه‌شنیکی نوێ ده‌ستی پێکرد و رۆژ به‌ رۆژ په‌ره‌ی کرد تا ته‌واوی کوردستانی ژێر ده‌ستی عوسمانی، یانی کوردستانی ئێستای عێراق و تورکیا و سووریا‌ی ته‌نیه‌وه‌.

شەرى يەكەمى دىنيا بە شكانى دەولەتى عوسمانى براپەو. شۆرشى مەزنى ئۆكتوبر جگە لەووە كە پەيمانى "سايكس پيكو"ى لەمەر نەخشەى ئىستعمارگەرەكان بۆ دابەشکردنى كوردستان ھەلۆەشانە. تىنچى تايبەتيدا بە گيانى خەباتى رزگارخوۋازى گەلى كورد. بە خۆراپى نىە كە "ميجرسۆن" مانگى فوريەى ۱۹۲۰ نووسىويەتى: "ناوى بلسويك و ھىندى ماناى ئاوا بۆ بەدبەختى لىرە لە سوليمانى ھاتۆتە ناو."

سالى ۱۹۱۷ قشووئى ئىنگلىز دواى ئەوۋى كە "بەغدا"ى گرت ھاتە كەركوك. توركەكان دواى ئەوۋى لە عىراقى عەرەبى كشانەوۋە لە ترسى كوردەكان خۆيان نەگرت و كوردستانى جنووبيان بە جى ھىشت. لەو دەمەدا شىخ مەحمودى نەمر ھىندىكى لە ئەفسەر و سەربازانى كورد كە لە پىشدا لە قشووئى عوسمانيدا بوون كۆكرەوۋە و ئىدارەى ولاتى گرتە دەستى خۆى. حكومەتى برىتانىاش ناچار بوو مل راکىشى كە شىخ مەحمود كوردستانى جنووبى ئىدارە بكات.

كوتلوف نووسەرى سۆفئىتى لە كىتپى خۆيدا بە ناوى "شۆرشى رزگارى نەتەوايەتى سالى ۱۹۲۰ لە عىراق" دەنووسى: ئىنگىزەكان كە دواى شەرى ھەوۋەلى دىنيا عىراق و كوردستانيان داگىر كەرد، ھەوليان دا تەواوى كوردستان بىخەنە ژىر حوكمى ئەفسەرە سىاسىيەكانى خۆيان. بەلام لە گەل ئەوۋەش ئىنگىزەكان ناچار بوون (ئۆتۆنۆمى) ھىندى لە مەلبەندەكانى كوردستان قەبوول بكەن.

مانگى ئۆكتوبرى ۱۹۱۸ "نوئىل" كە لە شارى سوليمانى ئەفسەرىكى ئىنگلىزى بوو، فەرمانى پىدرا كە بە شىخ مەحمود رابگەيەنى بە شەرتىكى سەر بۆ ئىنگلىز نەويى بكا دەبىتە حكومەتى بەشەكانى سلىمانى.

کوتلوف له مهر سه به بی ئه وه که ئینگلیزه کان بۆچی ئه وه یان کرد دهنووسی: چونکه ئینگلیزه کان خۆیان توانای ئه وه یان نه بوو له کوردستان هیمنایه تی بپارێزن. ناچار بوون که له پیاوه خاوهن دهسه لاته کانی کوردستان که لک وه رگرن.

کوتلوف دهنووسی: شیخ مه حموود به ته مای ئه وه بوو که به شی جنووبی کوردستان له ژێر حوکمی خۆیدا کۆ بکاته وه، وه به م هۆیه وه حکوومه تی کورد دابمه زرێنی. به لام ورده ورده تیگه یشت که ئینگلیزه کان دژی حکوومه تی کوردانن و ده یانه وی به قازانجی خۆیان له رێز و حورمه تی ئه وه که لک وه رگرن. له بهر ئه مه بریاریدا که خه لک له دژی ئینگلیزه کان هان دا و به زۆر حاکمییه تی ئه وه ناوچه ی کوردستان وه ده ست بێنی و حکوومه تی کوردان دابمه زرێنی.

ئه وه قسه یه زۆر راسته. " ج . سئین حونز " قه شه ی هیزه کانی (فرایزر) ی ئه فسه ری ئینگلیزی له راپۆرتی خۆیدا که وه رگه راوی عه ره بیه که ی له ژماره ۲۲ ی سالی ۳ ی گوڤاری عه سکهری عێراق دا چاپ کرابوو دهنووسی: "سه به بی ئه سلی شۆرشی کورده کان سالی ۱۹۱۹ دامه زرانندی حکوومه تی سه ره به خۆی کورد بوو".

ئینگلیزه کان که سه ره به خۆی گه لی کوردیان بۆ مه سه له حه تی نه وتی خۆیان به خه ته ر ده زانی و هه ستیان به دوژمنایه تی کوردان کاردبوو، ده ستیان کرد به خۆ ئاماده کردن بۆ سه رکوت کردنی کورده کان.

کوتلوف دهنووسی: ئینگلیزه کان دوا ی ئه وه که جیگای خۆیان قایم کرد و به هیز بوون، که لکیان له و تاقمه ده ره به گانه وه رگرت که له گه ل شیخ مه حموود ناکۆک بوون. ئه وه حکوومه ته یان تیک دا.

شۆرشی کورد به سه روکایه تی شیخ مه حموود ۲۰ ی مانگی مای سالی ۱۹۱۹ ده ست پێکرا، له سلیمانیه وه تا که رکوک ده ها هه زار کورد له دژی ئینگلیزی داگیرکه ره کان راپه رین.

له م شۆرشه دا هیندی له کورده کانی ئێرانیش هاوبهش بوون. مهسه له ن "مهحمود خانی دزلی" یه کێ له سهروکه کانی عهشایری هه ورامان به فهرمانی شیخ مهحمود پهلاماری سلیمانی دا، به ههوه لێن هورووژم ئهو شاره ی گرت و تهواوی حاکمه سیاسیه کانی ئینگیزی به دیل گرت.

شیخ مهحمود دهستی کردهوه به حوکمرانی له ۲۲ ی مانگی مای ئهم ساله دا شهر دهس پیکراو له پێشدا "دانیکلس" ئهفسهری ئینگیزی به قشونێکی زۆره وهشکا و پهersh و بلاو بوو، خۆی و ئهفسه ره سیاسیه کانی تر گیران، بهلام "میجه ر سۆن" رای کرد.

پهیتا پهیتا قشوو نی ئینگیز دههات و دهشکا. "فرایزیر" زۆربه ی ئهو قشوونه ی ئینگیز که له عێراق بوو هینای له سیی مانگی ژوئیه دا شهر توند بوو. ئاخریه که ی له شهری دهربهندی بازیان به هۆی خه یانه تی کهسانیکه وه شیخ مهحمود بریندار کرا و حکومه ته که ی دوای هات.

شیخ مهحمود له بهغدا موو حاکمه کرا و حوکمی ئیعدامی درا، بهلام ئینگیزه کان نه یان وێرا ئیعدامی کهن. حوکمه که یان کرد به ۲۰ سال حه پس و ناردیانه دورگه ی ئه ندامان هیندۆستان. دیاره ئهو شۆرشه ی به دهستی شیخ مهحمود هه لگیرسابوو نه کووژاوه.

قهشه ی قشوونه که ی فرایزیر ده نووسی: دوای برانه وه ی ئهم شۆرشه کوومه لێکی کوردی له ئهفسه رانی کورد و هیندی پیاوه ماقو لی سلیمانی پیک هات، مه به ستیان ئازاد کردنی کوردستان و دامه زراندنی دهوله تی سه ربه خۆی کورد بوو.

شۆرش سه ری هه لدا و سالی ۱۹۲۳ زۆر توند بوو. عهشایری پشده ر هاوبه شیان تیدا کرد و له رۆژیکدا پهلاماری ئهو هیزانه یان دا که له سلیمانی و شاره کانی دیکه ی کوردستانی جنوو بیدا بوون.

ئەو ئىنگىلىزانەى لە شارەكان بوون ناچار بوون بە فرۆكە را بكەن. بەرىتانيا ناچار بوو شىخ مەحمود لە هيندوستان بىننەتەو و حكومەتى كوردى بۆ دامەزرىنەت. شىخ لەقەبى حوكمدارى كوردستان و پاشان لەقەبى سولتانى درايە بەلام ئەو خۆى ناو نا مەلىك.

لە مەر تىكچوونى حكومەتى شىخ مەحمود "هاملتون" لە كتيى خۆيدا بە ناوى "رېگايەك بە كوردستان دا" لە زمانى "كاپيتان كلارك" حاكى سىاسى ئىنگىلىز لە سلېمانى دەگىرئەو وە كە كلارك گوتوويەتى: شىخ مەحمود قەولى لى وەرگىرا كە لە دژى حكومەتى ئىنگىلىز شۆرش نەكات و قەولەكەى بە جى گەيانە. بەلام كە لە سالى ۱۹۲۴ دا ئىنگىلىز داواى لىكرد كە بىتە ژىر دەسەلاتى عىراقەو وە زۆر بە توندى رەخنەى گرت، سەرەتاي جوولانەو وە لە سلېمانى ديارى دا.

هەزى هەواى ئىنگىلىز بۆ بۆمبارانى سلېمانى كەوتە كار. قشوونى عىراقىش فەرمانى درايە ئەو ناوچە كوردىە بگرى، شىخ مەحمود كشاو وە بۆ سنوورى ئىران، سالى ۱۹۳۰ كە هەلباردى نوینەران لە سلېمانى فىلى تىدا كرا و هەقى خەلكى سلېمانى لە مەر هەلباردن حاشاى لىكرا، بۆ جارى سىهەم ئالای شۆرشى هەلكردەو وە.

شۆرشەكەى دوو سال درئەى كىشا. ئەمجارە قشوونى حكومەتى جنووبى شۆرشەكەى ناو نەبرد بەلكو وەزى هەواى ئىنگىلىز شكەندى. شىخ گىرا و درايە دەست حكومەتى عىراق.

شىخ مەحمود تا دوا هەناسەى لە دژى ئىمپىريالىزم و نوکەرەكانى خەباتى كرد. دواى تەمەنىكى درئى پىر لە پياوەتى و سەربەرزى و نىشتمانپەرورى، ۱۰ى مانگى ئۆكتوبرى ۱۹۵۶ ژيانى قارەمانانە و پياوانەى دواى پى هات و كوردستانى بە رۆلە بە شەرەفەكانى كورد ئەسپارد.

نۆكهرهكانى ئىستعمارى ئىنگىلىز دواى مەرگىش وازيان لە شىخ مەحمود نەھىنا خەلى شارى سلىمانى بە ورد و درشتەو بە بەرى كردنى جەنازەى شىخ مەحمود كۆبونەو، بۆ دواھەمىن جار جەنازى قارەمانى نەتەوھى كوردیان بە شەقامەكانى ئەو شارەدا گىرا. گرمەى ئەو دروشمانە دەنگى دەداو: برۆخى رېژىمى پاشايەتى نۆكەر، بژى كورد و كوردستان، شىخى نەمر نەمردووە، كورد زىندوو.

ھىزە چە كدارەكانى حكومەتى نوورى سەعید دەسرىژيان لە خۆپشانەرهكان كرد، جارێكى دىكەش خاكى سلىمانى بە خوينى گەل سوور بوو، جەنازەى شىخ مەحمودىش بە گوللەى نۆكەرانى ئىنگىلىز داىژرا.

شىخ مەحمود دە سالا بۆ ھەمىشە لە باوھى دايكى نىشتمان دا ئارامى گرتوو و رۆحى شادەكە ئىستا دەبىنى گەلى كورد بە سەرۆكايەتى قارەمانى نەبەز مستەفا بارزانى بە چەشنىكى تازە و پىك و پىك تر بە رىگای پر لە شانازى ئەو دا دەروات.

سەرچاو: رۆژنامەى سەردەمى نوێ، سالى يەكەم ژمارە ۹ رەبەزى سالى ۱۳۶۵ ئۆكتوبرى ۱۹۸۶

بیره وهری قاره مانی کورد شیخ مهتمود

وتاری زیرموه پيش بيست سال،
سپتامبري مالى ۱۹۶۶ به قلمهـ
زاناو نووسمى هيژاى كورد كاك
حه نهـنى قزلبجى له روژنامهـ
كوردستان دا بلاه كراومهـ.

هەر چەند ئىمپراتورى كۆنە -
پەرسىيە-عوسمانىيە و ئىران بە ھەموو
توانايان ھەوليان دا كە نەبەلەسن
كەلى كورد دەستى بېتەوه بەر خۇ
و داواى حەقى خۇبكا و كوردستان

« بیاوان به سنگ و ترازوی کار
و کرده‌یمان هله‌دکشین . تا کارو
کرده‌یمان فورستر و به زرختر بی
شوانیش گورمتر و مزترتن . نهک
تصبا چا بهر زنگان و ده‌شت و
دو‌تة ثال و والته‌کانی کورستان،
تصانعت دورگه‌کانی شغادمان-ی
هیندوستانیش شاهدهی دهمین که
گه‌لی کورد له روز هه‌لانه‌سی
ناوراست دا هه‌ولتین گه‌لیک بوه
که دای شری هه‌ولتی جیهانی
دزی شتیمعاری شینگلیس ده‌ستی
دا شوری چه‌کدارانه . شیخ-
محمود قاره‌مانی مزنی شوو
گه‌لمش له کاتی‌ک دا که شینگلیسه‌کان
تاقه ده‌ه‌لانه‌داری روز هه‌لانه‌سی
ناوه‌راست بون ، تاج و تختیان
ده‌مخشی و ده‌ماند ، لسه
بهرامهریان دا ویتا بو هه‌ولتین
چار لو ناوچه‌مانه‌ی شالی شوری
بهرزی له دزبان هه‌ل کرد .
پئوسته با زور به‌کورتیش بی
سهرنجیکی بنج و بذاوان و سهرده‌می
شم شورشانه و شمنو بمل‌گانه
بدمین . تا ده‌رکوتی که گه‌لی کورد
حقی همه هه‌تا هه‌تایه بهو شورش
و رایهرمانه شانازی بکا ، وه ناوی
پیروزی سهروکی شو شورشانه پشت
به‌پشت له سهر تصه‌لمی دوسی
خنج بکات .

ههروا به بهشکراوی بمانیتسه،
دولتهه شیمعارهکانیش کسه
دستان له کار و باری تورکیا و
نژادان بو پیش شری هوولسی
جهانی کوردستانان به پیس
بیمانی "ساکسی پیکو" به
یاوچه دهسهالی خویان بش کرد،
قلم به پیچهوانی تاوانی نهوان
رونهوی رکارخواری گهلی کورد
ههروانی دهوی بهستمدا به
شنگلی نوێ دهستی بی کرد و
بهره بهرۆ بهری کرد تا تهواوی
کوردستانی ژیر دهستی عوسمانی،
نی کوردستانی ئیستی عراق و
رکیا و سوریا تیسهه.

شهری بزمی دنیا به شکانی
دهولتی عوسمانی برافرو . شورش
مورنی نوکتوبر جگه لقوه که
بیمانی سایکس پیکوی له مهر
نمخشه شستیمارگرهکان بو
دایهکردنی کوردستان هملوه‌شاند،
تینکی تابیتی دا به گیانی
خباتی رزگاربخواری گملی کورد.
به خورایی نیه که میجرسون مانگی
قوری به ۱۹۲۰ نوویستی : " ناوی
بلشویک و یندی مانای ناوا بو
بمیدمختی لیره له سولیمانی
هاتوته ناو ."

سالی ۱۹۷۰ قشونی نیگلیر
دوای شوهی که به غداي گرت هاته

کهروک . تورکهان دواى شهوى له
عبراقى عمرىي کشانهوه له ترسى
کوردمهکان خوځيان نگـرت و
کوردهستانى جنوبى يان به چټى
هټت . لاهو دمهدا شيخ محمود
نمر هيندىكى له تفسرو سربازا-
نى كورد كه له پيشدا له قشوى
عوامانى دا بون كوڅ كړدوهو
ثيدارى ولاتى كړته دهستى خوځى .
حكومتى بريدينايش ناچار سوو
مل راكښى كه شيخ محمود
كوردهستاني جنوسى ثيداره بكات
كونولوف نووه رى سوفتى له كتنبى
خوځى دا نه ناول "كورشى زرگارى نه ته
واپه تې سالى ۱۹۲۰ له عيراق" دمنووسى
"شينگلز په كا كه دواى شبرى ه ولى
دنبا عيراق و كوردهستانيان داگير كرد ،
هه وليان دا ته واوى كوردهستان بخه نه
زير حوكمى نه فسره سيايه كانى خوځ-
يان . به لاهم له انهن شهوشى شينگلزه
كان باچار بوون(شونووسى) اهيندى له
مه لټه ندهكانى كوردهستان قبول بكه ن
مانگى لوكتوبرى ۱۹۱۸ نوشيل كه له
شارى سوليهماني نه فسرريكي شينكليزي
بوو ، فرمائى يې درا كه به شيخ محمود
رايكه به نيټ به شرهنيكى سه ر يو
شينگلز نه وي بكا دميته حكومه تسى
به شيكلز نه سليمانى . "

کولوف له مهر سه به بی ته وه
ته شنگلیز کان بوچی ته ومان کرد
ده نووسی : " چونکه شنگلیز مان خو-
یان توانای شویمان نه بوو له کورد-
ستان همنامهتی مباریزن. ناچار بوون
که له پیاوه خاوهن دهسه لاته کانی
کوردستان کهک ویرگرن ."

کوتلوف دمنوویی: " شیخ محمود به تهمای شهو بوو که به شی جنوویی کوردستان له زتر حوکمی خۆی دا کۆر بکاته وه، وه بده هویه وه حکومتی کورد دایمه زرتتی به لام ورده ورده نیکه بشت که شینگلیر هکان دزی حکومتی کوردانن وه دمیانهوی به قازانجی خویان له رتزو حورم تی شهو کملک وه گرن. له بهر شه مه بریاری دا که خه لک له دزی شینگلیر هکان هان دا وه زور حاکمیه تی شهو ناوچهی کوردستان ومهست بیتی و حکومتی کوردان دایمه زرتتی. "

قشەری هێزەکانی (فرایزرای) ئە قەسری
ئەنگلیزی لە راپۆرتی خۆی دا کە وەرگە-
راوی عەرمیە کەئ لە ژمارە (٢٢) ی -
سالی آتی کوڤاری عە سکەری عێراق دا چا
کراووە نەتووسی " سە بە بی ئە سالی
شورشی کوردەستان سالی (١٩١٩) دامەزرا
نەخی حکومەتی سەر بە خۆی کوورد بوو -
ئەنگلیزەکان

لی کوردیان بو مه سله حه تی ته وتسی
خویان به خه تهر دهزانی و هه ستیان به

دوژمنایه‌تی کوردان کرد بوو، دهمالمان
کرد به خو ژاماده کردن بو سهر ک
نی کورده کان.

کولوف دهنووسی : " شینگلیز هکان
دوای شهوه که جینگی خان قلم کور
و به هیز بوون، که کتبان له و تانسی
دهره به مکهانه وهر گرت که له کمال
محمود ناکوک بوون، شو حکومه به
تینک د، شورش کورد به سرکرده
شیخ محمود یسائی مانی سالسی
۱۹۱۹ دهست پیکرا، له سلیمانیه
کرکوک ده ها هه زار کورد لسه
شینگلزیه داکبر که رکان راه برین
شورش ده هیتدی له کورد هکانی
هاو به ش بوون. مه به لشن محمود
بی دزلی به مکی له سرکوه کانی
مهور امان به فهرانی شیخ محمود
باری سلیمانی د، به ههولشن هوروز
کسانی شینگلیزی به کوردیه به شوکر
محمود دهستی کرده به شوکر
له ۱۲ مانی مانی مه نام سالت ده
پیکرا و، له پیشدا دانیکلسنه
شینگلزیه به قشونکی زوره و شوکر
هرش و بلاو بوو، خوئی و شهنه
میه کانی تر گبران، به م میجر
ای کرد، په بنا به بنا قشونی
هات و ده شکا، فرازیر زوره
شونه ی شینگلیز که له عیاری
به مانی زوشه دا شهر توبیر،
که له شهری دهرینه یاریلان
دو خه بهانه کی ساینکه و شینگ
محمود بریندار کراو حکومت
ای هات، شیخ محمود له بغداد
به کرا و حوکی شیعادی دانه
شینگلزیه هکان نهیان و ترا شیعادی
کومه کهمان کرد به ۲۰ سال
مانه دورگی شهفادمان له هیندرستان
دباره شو شورش ی به دهستی
محمود هه لکیر سابو نه کوزاو،
شه ی قشونه کی فرازیر ده
دوای پرا نه وهی شه شوره
کوردیله شه فسرانی کورد
ماقولی سلیمانی پیک هات،
قیان تازاد کردنی کوردستان
نی دهوله تی سر به خوئی کورد
شورش سهری هه لدا و سالی ۱۹۲۲
زند بوو، عه شاری پیشدر هابیه
لدا کرد و له روزیک دا په لاری
ترا نهیان داکه له سلیمانی و
که کی کوردستانی جنوبی دا
شینگلزیه له شه رکان بوون
و نه به فروکه رانکه ن، به
ر بوو شیخ محمود له هیندرستان
فته وه و حکومتی کوردی
یت، شیخ له قی حوکی کورد
مان و یاشان له قی سولانی
لام له و خوئی ناو نامه لیک

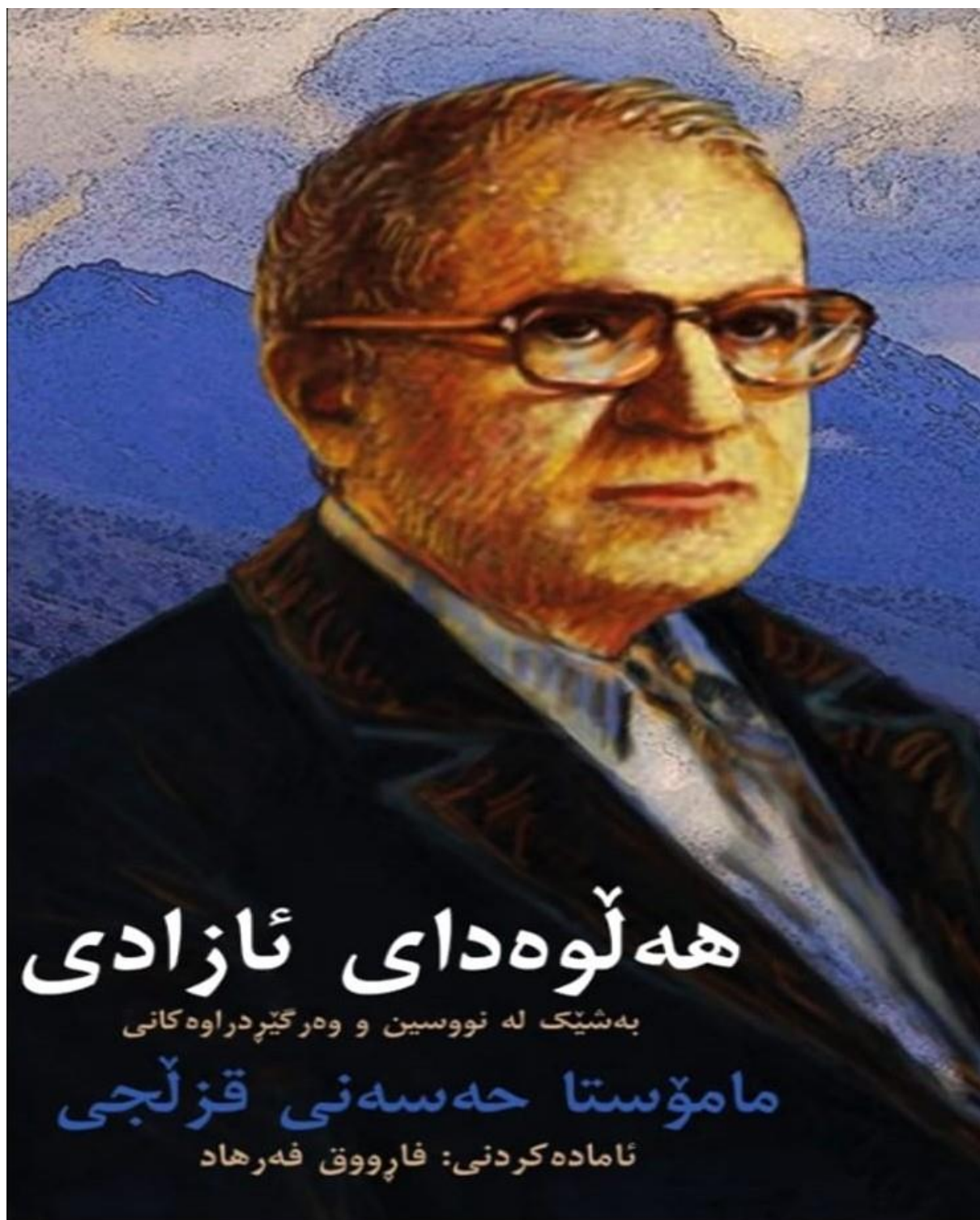
پاشاوهی ل ٤ بیره وه ری قاره‌مانی . .

له مه ر تیکچوونی حکومه‌نی شیخ مه حمود ها ملتون له کنتیی خۆی دا به ناوی رینگابهک به کوردستان دا ، له زما - سی کاپیتان کلارک حاکمی سیاسی شینگلیر له سلیمانی ده گه‌رتنه وه که کلارک گو - نووبه‌نی " شیخ مه حمود قهولی لی وه - گه‌را که له دژی حکومه تی شینگلیر شوژ نه کات و قهوله کهی به حی که باند . به لام که له سالی ١٩٢٤ دا شینگلیر داوژ لی کرد که بینه زیر دهسه لانی عراقه - وه زۆر به توندی ره خته ی گرت ، سه‌ره - تانی جولانه وه له سلیمانی دیاری دا . هتیری هه وایی شینگلیر بو بۆمبارامسی سلیمانی که ونه کار قشوسی عراقه‌ش ته رمانی درابه نه و ناوچه کوردیه بگری شیخ مه حمود کشاوه بو سووری شێران ، سالی ١٩٣٠ که هه له‌زار دینی بوینه ران له سلیمانی فێلی نیدا کرا و هه قسی خه لکی سلیمانی له مه ر هه له‌زار دن خاشای لی کرا ، بو جاری سته‌مه م تالای شورش هه لک کرده وه ، شورش کهی دوو - سال درێژهی گه‌تا ، نه محاره قشوسی حکو مه تی جنوبی شورش کهی له ناو نه برد به لکو هتیری هه وایی شینگلیر شکاندی ، شیخ گه‌را و درابه دهست حکومه نسی عراقی ."

شیخ مه حمود نادوا هه‌سای له دژی شیمیریالیزم و سوکه ره کانی خه بانی کرد دوا ی نه مه سکی در بزی بر له پهاوه سی و سهر به‌رزی و نه‌ستمانیه روه ری ، ١٠ ی

مانگی شوکتیوری ١٩٥٦ ژبایی قاره‌مانی و میاوانه‌ی دوا یی بپه‌هات و کوردستانی به روژه به شه‌ره قه کانی کورد شه‌ساره - سوکه ره کانی شه‌ستمانی شینگلیر دوا یی به‌هرگیش واریان له شیخ مه حمود نه‌سه - نه لکی شاری سلیمانی به ورد و در شه - بو مه ری کردنی چه ناره‌ی شیخ مه حمود کو بوونه وه ، بو دوا هه مین جار هه‌ساره قاره‌مانی نه نه وهی کوردیان به نه نامه کانی شه و شاره دا گه‌را . گه‌ره‌ی شه و در شه‌مانه ده نکی ده داوه نیرووشی ره‌زیمی پاشایمی نوکمر ، میزی کوره و کوردستان ، شیخی نه مر نه مر دوه ، کورد زینه‌دوه " هتیره چه کدارمانی حتر مه تی نوری سه عید ده‌سرتزان له خه - به‌شانه ره کان کرد ، جاریکی دیکه ، خاکی سلیمانی به خویستی گهل سوور سور چه ناره‌ی شیخ مه حمودش به گولله‌ه ، سوکه‌رانی شینگلیر دایمژرا .

شیخ مه حمود ده‌ساله بو هه مینه له باوه‌شی دایکی نه‌ستماندا تارامی گه‌روه و روحی شاده که نه‌ستنا ده بیتی که لی کوره به سه‌روکانه‌نی قاره‌مانی به سه‌ر سته فا بارزانی به چه شمتکی ناره و رینگ و به‌تکتر به رینگه‌ی بر له شانی نه‌ه دا ده‌روات .

فاروق فہرہاد